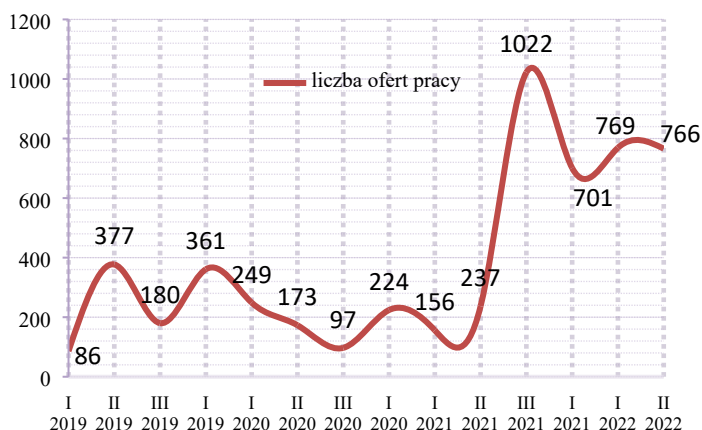

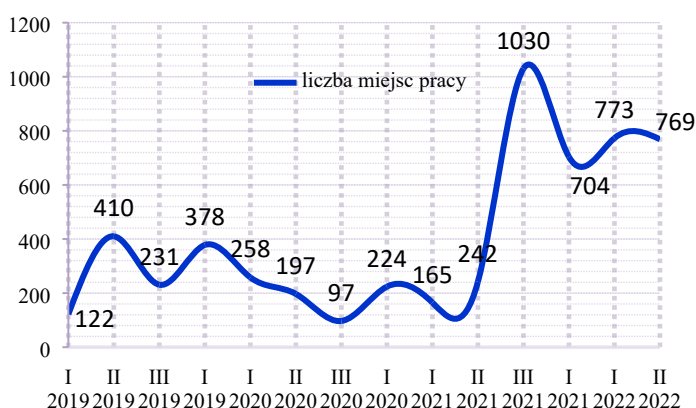
Badanie internetowych ofert pracy w drugim kwartale 2022 roku w województwie podkarpackim

Wykres 1. Liczba ofert pracy w próbie / kwartały realizacji badania

kwartału 2022 roku odnotowano 766 ofert pracy, które przekładały się na 769 miejsc pracy.

Wykres 2. Liczba miejsc pracy w próbie

W II kwartale 2022 r. odnotowano 766 ofert pracy w próbie, które przełożyły się na 769 miejsc pracy.

W porównaniu do I kwartału 2022 roku odnotowano spadek o 3 oferty pracy, które były dostępne w internetowej próbie badawczej na Podkarpaciu.

Liczba ofert pracy ogółem (766) w próbie była wyższa o 529 ofert pracy, w porównaniu do analogicznego okresu 2021 roku (237).

Oferty pracy przeliczają się również na ilość miejsc pracy. W ramach próby, która jest reprezentacją dla II

W okresie kwiecień – czerwiec 2022 roku odnotowano zarówno już wcześniej obserwowane jak i nowe procesy na rynku pracy. Do procesów wcześniej występujących możemy zaliczyć wpływ pandemii na rynek pracy przez konieczność zmiany kierunków importu-eksportu. Wpływ odczuwamy cały czas z powodu zmiany dostępnego asortymentu jak i wzrostu cen. COVID-19 współwystępował w pierwszym i drugim kwartale 2022 roku z nowymi zjawiskami.

W okresie drugiego kwartału 2022 roku odnotowano po stronie podaży, pomimo trudnej sytuacji, spadek liczby osób bezrobotnych, co automatycznie nie opisuje lepszej sytuacji. Spadek liczby bezrobotnych następuje sezonowo, jest warunkowany okresem wiosny i nadchodzącego lata. Liczba bezrobotnych i stopa bezrobocia pozostają wskaźnikami, na które trudno jest wpłynąć czy nimi manipulować w celu ich nadmiernego okresowego wzrostu bez zmiany definicji osoby bezrobotnej.

Należy się domyślać na podstawie teoretycznych ustaleń ekonomistów, że bezrobocie jest powiązane z inflacją, ale w sposób odwrotnie proporcjonalny. Dla elastycznego i szybko reagującego na zmiany wolnego rynku – wzrost inflacji spowodował spadek bezrobocia. I pomimo różnorodnych prób pośredniej lub bezpośredniej chęci destabilizacji przez przerwy w łańcuchach dostaw, czy energetycznego dyktatu – w końcowym efekcie nie odnotowano wzrostu liczby osób bezrobotnych w PUP.

Rozwój społecznej gospodarki rynkowej, wzmacniający część korzystnych dla społeczeństwa wydatków, przyczynił się do braku spadku konsumpcji, co nastąpiło dzięki świadomemu wykorzystaniu mechanizmów ekonomicznych. W przyszłości może warunkować ożywienie gospodarcze, co przy wsparciu programów pomocowych – będzie procentować lepszym rozwojem kapitału ludzkiego.

Brak wzrostu poziomu bezrobocia – pozostanie nadal dobrym prognostykiem na bliższą i dalszą przyszłość. Okresem znacznej kumulacji bezrobocia pozostaje początek XXI wieku, który definiował najwyższy jego poziom, zasilany napływem do ewidencji osób młodych.

Firmy wypracowały skuteczne mechanizmy obronne wobec sytuacji post-pandemicznej. Nastąpiły procesy dostosowywania gospodarki do zmienionych warunków funkcjonowania, co było przyczyną dokładniejszego planowania i kalkulacji kierunków eksportu, nie koniecznie tylko przez typowe i dobrze znane szlaki komunikacyjne. Dzięki elastyczności demokratycznych systemów zarządzania pracodawcy szybko reagują na zmianę. Pozyskują nowych kontrahentów, korygują kierunki eksportu i jeżeli jest taka możliwość – dbają o coraz bardziej atrakcyjny towar, zmieniają profil produkcji lub oferują nowe usługi, które są bardziej poszukiwane na rynku.

Wojna na Ukrainie wpływa nie tylko inflację, ale i będzie wpływać na kondycję całej gospodarki w nadchodzących miesiącach. W II kwartale 2022 roku odnotowano znaczny wzrost cen paliw płynnych i dalszy wzrost inflacji. NBP po raz piąty od początku 2022 r. (ósmy od października 2021 r.) dokonał korekty stóp procentowych (do 5,25 proc.) stabilizując kurs twardych walut do złotego. Obecnie zmiany PLN – USD mieszczą się w granicach XX – letniej normy. Nowym zjawiskiem jest wzrost ilości obcokrajowców, gdzie większość cudzoziemców stanowią obywatele Ukrainy.

Od 24 lutego do 31 maja 2022 r. do Polski przybyło 3,726 mln. uchodźców z Ukrainy. Najwięcej obcokrajowców do tej pory pracowało w sektorze budownictwa lub usługach. Popyt na pracę odnotowano w tych gałęziach przemysłu, gdzie jednocześnie występuje odpływ rodzimych pracowników – są to również specjaliści. Nasi rodacy nadal wyjeżdżają do pracy za granicę, co powoduje lukę, której nie można zapłacić obcokrajowcami. W Polsce pozostają głównie kobiety, dzieci i osoby młode, a mężczyźni powracają na Ukrainę jako poborowi do wojska. Dlatego deficyt będzie zwiększał się w zawodach związanych z transportem, budownictwem, prostymi pracami na linii montażowej w rejonach uprzemysłowionych lub w dorywczych pracach w rolnictwie, wymagających siły i zdrowia fizycznego. Osoby młode często podejmują się wykonania prac na budowie, w gospodarstwie domowym lub rolnym i świadczenie usług transportowych (kierowcy). Występuje znaczna chęć do pracy przy jednoczesnym braku umiejętności i kwalifikacji. Pracownicy często nie posiadają wszystkich wymaganych w Polsce umiejętności i uprawnień należących do danego zawodu, dlatego z reguły wykonują prace pomocnicze w zawodach murarz, glazurnik itp.

Brak posiadania wszystkich niezbędnych uprawnień w zawodach deficytowych (np. murarze, tynkarze, dekarze, cieśle i stolarze budowlani, betoniarze, zbrojarze, spawacze, operatorzy obrabiarek skrawających, tokarze i kierowcy ciągników siodłowych) powoduje jeszcze większe braki pracowników. Warunkuje konieczność utworzenia dla obcokrajowców szkoleń uzupełniających, umożliwiając im wykonanie prac z niezbędną jakością. Aby prawidłowo rozpoznać kierunek przekwalifikowania niezbędne są działania poradnictwa zawodowego i informacji zawodowej dla osób, chcących pozostać w Polsce i podjąć zatrudnienie. Coraz więcej cudzoziemców legalnie pracuje w Polsce. Wbrew pozorom Podkarpacie nie jest w tym względzie liderem wśród województw w kraju. Pomimo bliskiego sąsiedztwa i wojny na Ukrainie uchodźcy wybierają podobnie jak uprzednio – inne kraje UE lub nasze województwa, w których występuje możliwość podjęcia zatrudnienia na znacznie korzystniejszych warunkach.

Liczbowo obcokrajowców jest najwięcej w województwach mazowieckim, wielkopolskim i dolnośląskim. Uchodźcy pochodzący z zachodniej Ukrainy bardzo dobrze przystosowują się do naszego kraju, również ze względu na częstą znajomość języka polskiego. Osoby uciekające ze wschodnich terenów Ukrainy często wymagają takich szkoleń. Wśród osób młodych najszybciej wzrasta umiejętność komunikacji w języku polskim i adaptacja do nowych warunków. Udział pracowników z Ukrainy w naszym kraju w całej liczbie cudzoziemców będzie wzrastał.

12 marca 2022 r. w Dzienniku Ustaw została opublikowana ustawa o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa (Dz. U. z 2022 r., poz. 583). Jej przepisy obowiązują z mocą wsteczną od 24 lutego 2022 r. Nowe przepisy dotyczą przede wszystkim legalizacji pobytu w Polsce Ukraińców, którzy schronili się u nas przed wojną. Ustawa reguluje zagadnienia związane z zatrudnieniem, opieką zdrowotną, edukacją i pomocą dla obcokrajowców.

Poziom bezrobocia w kwietniu 2022 roku obniżył się zarówno w porównaniu do analogicznego okresu roku ubiegłego jak i do miesiąca bezpośrednio poprzedzającego. Lepszej sytuacji na rynku pracy nie towarzyszył spadek inflacji. Potwierdziło to zależność tzw. krzywej Philipsa, która zakłada, że wraz

ze spadkiem bezrobocia wzrasta inflacja. Tak jak w pierwszym kwartale i w drugim kwartale 2022 roku w województwie podkarpackim oba zjawiska tj. poziom bezrobocia i inflacja pozostają – jak na razie – odwrotnie proporcjonalnie względem siebie.

W kolejnych miesiącach inwestorzy będą się starali jak najszybciej, wobec inflacji i możliwych okresowych przerwach dostaw, wykonać planowane zamierzenia, co może spowodować wzrost popytu na towary i usługi. Sytuację będzie stabilizowało zapotrzebowanie na pracowników w tradycyjnych sektorach regionalnej gospodarki takich jak rolnictwo i okresowe prace budowlane. Zapotrzebowanie na prace wzrasta latem, co spowoduje brak stagnacji, która nadchodzi zwykle w okresie styczeń – marzec następnego roku.

Najliczniej poszukiwani pracownicy przez internet w podziale na sekcje działalności gospodarczej to: w **przemśle produkcyjnym** – a) **kierownicy do spraw produkcji i usług** (kierownicy działów logistyki i produkcji w przemyśle z reguły o wykształceniu wyższym technicznym). W grupie zawodów b) **kontrolerzy procesów przemysłowych** firmy poszukiwały przez internet w większości operatorów linii produkcyjnej.

Przez internet często są poszukiwani **programiści**, a oferty w większości są zamieszczane w języku angielskim np. Java developer, DevOps (tworzący i testujący nowe programy) czy Full stack engineers. Inni poszukiwani specjaliści **sektora IT** to tzw. multi – programiści (Full-Stack developers) lub tylko specjaliści Front-end-u i Back-end-u.

Poza programistami firmy rekrutują Scrummaster'ów (kluczowych specjalistów technicznych) ulokowanych w strukturze firmy zwykle nad zespołem programistów. Występowały również oferty dla programistów aplikacji mobilnych, testerów oprogramowania i testerów samych systemów I&T. Firmy poszukują specjalistów do spraw cyberbezpieczeństwa w celu ochrony baz danych, zawartych na serwerach czy dyskach komputerów. Poszukiwani są często specjaliści bezpieczeństwa systemów i sieci komputerowych, wyłapujących incydenty zdarzeń.

Nie tylko w przypadku programistów pracodawcy wymagają znajomości kilku języków programowania, rezygnując często z konieczności posiadania wykształcenia wyższego. Liczą się umiejętności. W każdej ofercie zawarta jest informacja co do kwalifikacji (*worker responsibilities*). Często pracodawca potrzebuje wykonania dodatkowych zadań np. znajomości języka obcego do tworzenia dokumentacji technicznej produktu (poziom B1 lub wyższy). Dodatkowe wymogi w obecnych czasach dla osób młodych już nie stanowią bariery jak dawniej.

Nadal zamieszczane są propozycje zatrudnienia dla **specjalistów baz danych (1. analityk baz danych - data scientist**, w nazewnictwie pracodawców – Business Data Platform Support Specialist, Spark Data Engineer, Business Intelligence Specialist, Analyst with German – Reporting, Data Management Services & Solutions, Data Analyst (m/f/d), PPC Analyst i Digital Analyst. **2. administrator baz danych**, w nazewnictwie pracodawców – Technical Services Engineer Expert - MySQL DBA, IT Service Desk Technician. **3. projektant baz danych** – w nazewnictwie pracodawców Data Engineer).

Coraz częściej pracodawcy rozwijają ochronę posiadanych informacji. Poszukują **specjalistów cyberbezpieczeństwa**, w nazewnictwie pracodawców – Network Security Engineer (Firewall - Fortigates), UTF Security Specialist, Specjalista ds. Bezpieczeństwa Informacji, Senior Security Engineer, Cloud Compliance Consultant (CN), Major Incident Manager with German.

Zarządzanie danymi często jest związane z **administracją systemami komputerowymi**, co wpływa na bezpieczeństwo wzrastającej liczby informacji. Dlatego też w przyszłości utrzyma się popyt dla inżynierów automatyki i robotyki, administratorów systemów komputerowych, inżynierów systemów i sieci komputerowych, specjalistów bezpieczeństwa sieci czy dalszego rozwoju aplikacji mobilnych. Nowymi zawodami w sektorze I&T pojawiającymi się częściej za granicą były profesje łączące umiejętności artystyczne w zakresie tworzenia kompozycji plastycznej strony internetowej i przełożenia wyników pracy na wymagany przez pracodawcę język programowania. Nowy zawód polegał na „odpaleniu” gotowej strony na serwerze, nie tylko w najlepszej jakości technicznej (najlepiej 8K[czego nie wytrzyma żadne łącze]), ale i atrakcyjnej wizualnie (*World wilde web desinger*).

Wśród krajowych pracodawców pojawiały się również takie oferty, które dotyczyły funkcjonowania specjalistów I&T w międzynarodowych korporacjach. Były to specjaliści korporacji (*Enterprise Architect*), który kieruje standaryzacją i decyzjami firmy, wprowadzając skuteczne strategie I&T. Po zidentyfikowaniu obszarów wymagających poprawy – specjaliści rozwiązań (*Solutions*

Architect) wybiera dany problem i proponuje jego rozwiązanie. W ten sposób powstają powiązania pomiędzy wizją technologiczną a realizacją w rzeczywistości. W ostatnim kroku specjalista techniczny (**Technical Architect**) przekłada rozwiązanie na system organizacji. Technical Architect – zapewnia dogłębną wiedzę techniczną na temat takich kwestii jak specyfika firmowego sprzętu i oprogramowania. Kieruje również zespołami programistycznymi i dba o to, aby wdrażanie nowych aplikacji przebiegało sprawnie. To, czy dana organizacja potrzebuje wszystkich trzech powyżej wymienionych zawodów zależy od komplikacji struktur danej korporacji.

Wielu specjalistów I&T pracuje dla firm konsultingowych i jest zatrudnianych przy realizacji zadań zleconych – w formie projektów. Nazwa „na żywo” przeszczepiona z języka angielskiego typu „Architect” w odniesieniu do zawodów technicznych nie zawsze oddaje sedno sprawy. Architekta w języku polskim kojarzymy przede wszystkim z budownictwem, a słowo „projekt” oznaczało do 2004 r. techniczny plan budynku. Projekt miał zastosowanie również w technice pojmowany jako np. rzuty techniczne, wymiarowanie i przekroje nowego urządzenia.

O znacznym zapotrzebowaniu w dziale I&T świadczy popyt nie tylko dla specjalistów, ale również dla osób po szkole średniej tj. techników informatyków i techników telekomunikacji, projektantów stron internetowych i osoby czuwające nad bezpieczeństwem czy rozwijające sieć i systemy komputerowe.

W **budownictwie** – poszukiwani byli **inżynierowie budownictwa** najczęściej pełniący funkcje kierowników budowy (wg nazewnictwa zawartego w ofercie – kierownik robót w branży instalacyjnej / technologicznej / mechanicznej, starszy inżynier budowy / młodszy kierownik budowy, kierownik / inżynier budowy, inżynier / kierownik robót sanitarnych, inżynier budowy, koordynator techniczny budowy - Site Manager, KRB, kierownik budowy, kierownik robót - roboty budowlane, konstrukcyjne, kierownik robót budowlanych. Wymagane są uprawnienia, ale nie zawsze. Czasem pojawiają się tylko umiejętności obsługi fachowego oprogramowania (Archi-CAD), ale zawód jest wówczas inaczej definiowany np. jako pomocnik architekta. Pracodawcy poszukiwali internetem również **techników budownictwa** (wg nazewnictwa pracodawców zawartego w ofercie – inspektor). Zapotrzebowanie odnotowano dla **robotników budowlanych** (wg nazewnictwa pracodawców zawartego w ofercie – monter ociepleń budynków. Poszukiwani są również dekarze, cieśle i stolarze budowlani, murarze czy betoniarze-zbrojarze, tynkarze czy robotnicy montażu instalacji – na innych stronach niż badane (np. olx, rzeszowik.pl, portale branżowe budownictwa).

W **handlu, transporcie i logistyce** – najliczniejszymi pozostali **sprzedawcy i pokrewni**, nazywani często jako pracownik sklepu. W grupie **kierowników do spraw zarządzania i handlu** (regionalny kierownik sprzedaży, kierownik projektu). W grupie **kierowcy i operatorzy pojazdów** (kierowca ciągnika siodłowego i kierowca operator wózków jezdniowych/widłowych). W grupie **pracownicy obsługi klienta** (pracownik call center).

W **usługach finansowych, dziale human relations i w turystyce** – popyt zgłaszali pracodawcy w grupach: **1. specjaliści ekonomii i zarządzania** (specjalista bankowości, specjalista do spraw marketingu i handlu, specjalista do spraw kluczowych klientów (key account manager), specjalista do spraw logistyki, specjalista do spraw sprzedaży, przedstawiciel medyczny, inżynier sprzedaży, menedżer produktu (product manager), analityk biznesowy, opiekun klienta, specjalista do spraw kadr, specjalista do spraw rekrutacji pracowników, specjalista do spraw public relations, specjalista do spraw rachunkowości, pośrednik w obrocie nieruchomościami, specjalista sprzedaży internetowej, kontroler finansowy, negocjator biznesowy, specjalista sprzedaży technologii i usług informatycznych, specjalista do spraw szkoleń, inspektor ochrony danych, specjalista ochrony informacji niejawnych, specjalista do spraw pozyskiwania funduszy (fundraiser), doradca podatkowy, doradca emerytalny, doradca EURES, autor tekstów i sloganów reklamowych (copywriter). **2. średni personel do spraw biznesu i administracji** (przedstawiciel handlowy, spedytor, księgowy, agent ubezpieczeniowy, agent do spraw zakupów, technik logistyk, asystent zarządu, pracownik centrum elektronicznej obsługi klienta, zaopatrzeniowiec, technik logistyk, technik ekonomista i rzeczoznawca). **3. Kierownicy w branży hotelarskiej, handlu** (kierownik sklepu / supermarketu, kierownik call center). **4. Pracownicy usług osobistych** (hostessa i kucharz). **5. Projektanci grafiki i multimedii** (grafik komputerowy DTP).

W sektorze **zdrowia i opiece społecznej** – popyt odnotowano w grupach **1. specjaliści do spraw zdrowia** (lekarz weterynarii, optometrysta, fizjoterapeuta, farmaceuta - specjalista farmacji klinicznej, farmaceuta i fizjoterapeuta). **2. średni personel do spraw zdrowia** (technik ortopeda, technik

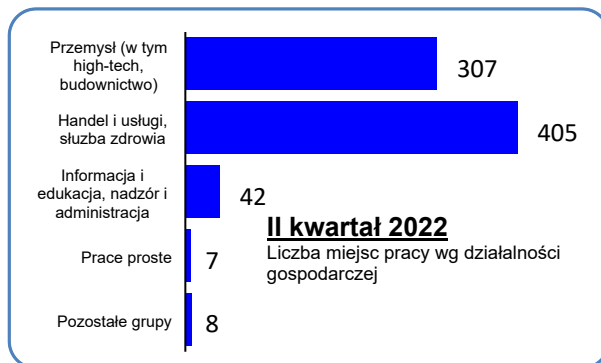
bezpieczeństwa i higieny pracy, dietetyk i protetyk słuchu). Pracodawcy średniego i wyższego personelu medycznego bardzo rzadko poszukują pracowników przez internet na zwykłych portalach. Z reguły rekrutacji dokonują za pośrednictwem własnych organizacji zawodowych (naczelna i okręgowe izby lekarskie, izby pielęgniarek i położnych itp.) lub bezpośrednio pomiędzy placówkami medycznymi¹.

W **informacji i edukacji** – pracodawcy poszukiwali w grupach **1. Specjaliści prawa, nauk społecznych i kultury** (ekonomista, ekonometryk, tłumacz, filolog języka nowożytnego, radca prawny, asystent prawny, specjalista komunikacji społecznej i specjalista marketingu społecznego). Mniejszy poziom popytu odnotowano w grupie **2. Specjaliści nauczania i wychowania** (lektor języka obcego). Pracodawcy poszukiwali przez internet pracowników z grupy **3. Sekretarki, operatorzy urządzeń biurowych i pokrewni** (Sekretarka, Technik prac biurowych).

W **pracach prostych** odnotowano zapotrzebowanie w grupie **1. pracownicy przy pracach prostych** dla następujących zawodów – pomocniczy robotnik budowlany, pracownik utrzymania czystości i dostawca potraw). Popyt zaliczony do prac prostych odnotowano również w grupie **2. robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy gdzie indziej nie sklasyfikowani** dla pracowników produkcji. W ofertach prac prostych pracodawcy mają nieliczne wymagania dotyczące dobrego stanu zdrowia. W produkcji wymagana jest predyspozycja do pracy zmianowej, sprawność fizyczna i w niektórych ofertach sprawności manualne, charakterystyczne dla niektórych linii montażowych.

W ograniczonym zakresie poszukiwano przez internet do pracy w zawodach przedstawiciele władz publicznych, kadra kierownicza (112) fizycy i astronomowie, meteorolodzy, specjaliści nauk o ziemi (211), matematycy, statystycy i pokrewni (212) oraz siły zbrojne (0). Był to zawód taki jak (łącznie z ww. grup) – dyrektor finansowy, handlowy czy sprzedawca. Nazwy pozostają nieadekwatne do wykonywanej pracy. Pracodawca określa np. mianem dyrektora – franczyzę, dla której nie ma kodu KZiS. Często matematycy i statystycy są poszukiwani w ofertach sektora I&T i po krótkotrwałym przekwalifikowaniu uzyskują zatrudnienie.

Wykres 3. Liczba miejsc pracy wg rodzaju prowadzonej działalności

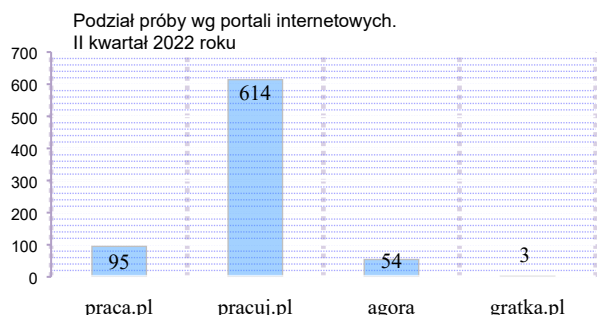

Dla pierwszej i ostatniej grupy zawodów w KZiS (tj. „przedstawiciele władz publicznych” i „siły zbrojne”) – miejsce pracy ma źródło w wyborze lub jest oferowane na podstawie odrębnych przepisów prawnych. W pośrednictwie internetowym poszukiwani są specjaliści, a niewielka liczba ofert dotyczy prac prostych. Proporcje te wynikają z praktyki pracodawców, którzy częściej zgłaszają w PUP popyt na wykonanie prostych czynności, a specjalistów wolą rekrutować samodzielnie lub wyszukiwać w internecie. W warunkach bardzo trudnego rynku

pracy jakim jest województwo podkarpackie, oferty pracy kumulowały się w drugim kwartale 2022 roku, podobnie jak w poprzednich okresach, w powiatach przemysłowych i w dużych miastach.

¹ Lekarze poszukiwani byli równie często, co średni personel medyczny. Oferty te nie były zgłaszane do publicznego pośrednictwa pracy. Czasami niezależnie od Izby Lekarskiej oferty były zamieszczane na niektórych portalach internetowych (np. Jooble, <https://pracalekarza.pl/>, <https://ogloszenia.gazetalekarska.pl/> itp.). Propozycje zatrudnienia były dostępne również w sieci kontaktów osobistych czy w samych placówkach medycznych (publicznych i niepublicznych podmiotach opieki zdrowotnej) lub w BIP organizacji branżowych (Naczelna Izba Lekarska i Okręgowe Izby lekarskie).

Wykres 4. Liczba ofert wg badanych serwisów

Badanie ofert pracy w internecie powstaje na podstawie informacji dostępnych na stronach sieci web. Portale zawarte w próbie to: praca.pl, pracuj.pl, gratka.praca.pl lub agora (goldenline). Czasem próba zawiera informacje zawarte w BIP. Pracodawcy często zamieszczają oferty bezpośrednio przez dany portal. W niektórych przypadkach ma miejsce rekrutacja ukryta, za dodatkowym pośrednictwem firm rekruterskich takich jak Silverhand, Manpowergroup,

Workservice, Ranstadt, Armadas i Trenkwalder. Od 2019 roku badania prowadzone są kwartalnie, a oferty dobierane losowo. Badanie ofert od 2020 roku stanowi jedno ze źródeł barometru zawodów. Ułatwia ekspertom powiatowych urzędów pracy ocenę zjawisk. Oferty zgłaszane przez firmy komercyjne, charakteryzują się w niektórych przypadkach mniejszą stabilnością zatrudnienia. Stałe zatrudnienie jest zwykle oferowane przez większe organizacje, które ze względu na swoją rynkową pozycję – gwarantują ciągły zbyty produktów i usług. Upowszechnienie technologii, również na wsi, może spowodować w przyszłości równomierną gęstość zaludnienia, wzrost produkcji na własne potrzeby (prosumpcji) i w efekcie powstawanie nowych miejsc pracy. Jest to proces bardzo długotrwały, który jeszcze nie występuje w województwie podkarpackim. Z powodu wystąpienia innych nieoczekiwanych okoliczności może przyspieszyć, ale i tak będzie to perspektywa nadchodzącej dekady. Wzrost prosumpcji może spowodować ograniczenie rynku, takiego jaki znamy dotychczas.

Niejednokrotnie mecenat sprawnie działających organizacji państwowych z udziałem kapitału społecznego, może doprowadzić do opanowania znacznej części rynku w danej branży. Do stabilności zatrudnienia przyczynia się różnica w wielkości podmiotów gospodarczych. Faktem jest, że na rynku obecne są nie tylko firmy mikro, ale również średnie, duże i wielkie. Wspieranie tych podmiotów poprzez ich różnorodność np. ze względu na rodzaj działalności, sposób produkcji czy formę prawną przyjętą przez pracodawcę – warunkuje ograniczenie niekorzystnych procesów. Istotne dla stabilności rozwoju gospodarczego okazuje się być wsparcie oferowane przez podmioty małe i średnie, dla których w kontynuacji działalności istotne znaczenie ma lokalizacja. Działalność tych firm, zatrudniających od jednej do kilkunastu osób to sektor usług.

Istotnym procesem będzie harmonizowanie działalności nowych firm przez ich aktywność w innych dziedzinach, takich jak np. nowoczesny przemysł high-tech czy produkcja towarów jeszcze nie dostępnych na rynku. Z powodu wzrostu cen paliw i surowców może zwiększyć się udział prosumpcji (produkcji nie dla rynku, a na użytek własny) w ogólnej wymianie gospodarczej. Służy temu bardzo pozytywny proces odradzania się społeczności lokalnych i nowych więzi społecznych, łączących ludzi na niewielkim obszarze, z mniejszym udziałem struktur pionowych (np. korporacji), co przeciwdziała powiększaniu i tak już dotychczas dużych podmiotów.

Utrzymanie koniunktury w nadchodzącym 2022 r. może okazać się trudne, w kontekście wojny na Ukrainie, inflacji wywołanej wzrostem cen gazu ziemnego, ropy naftowej i innych paliw kopalnych. Gdyby bardzo szybko nastąpiły nowe, skuteczne inwestycje w przemysł np. technologię kumulacji energii słonecznej w grafenie przez częstotliwości radiowe i zasilanie nią w okresie zimy odbiorników na podczerwień jako indywidualne ogrzewanie dla domu niezależnie od sieci, czy powstanie elektrowni jądrowych czy geotermalnych, obniżających koszty produkcji przemysłowej – byłyby to procesy pożądane, które mogłyby wpłynąć pozytywnie na rynek. Ograniczenie wzrostu cen wzmocni regiony i uniezależni od jakiegokolwiek dostawcy zewnętrznego. Innym antidotum pozostaje interwencja na poziomie międzynarodowym, przeciwdziałająca ogólnoświatowej inflacji wywołanej porozumieniem Rosyjsko-Chińskim, na które wpływa podwyżka cen paliw i blokada dostaw. Czasowy wzrost wydobycia rodzimych paliw kopalnych jako działania doraźne ograniczy destrukcyjny wpływ obserwowanych fluktuacji na system gospodarczy, a po opanowaniu sytuacji będą dostępne różnorodne systemy zasilania energią odnawialną.